

คู่มือสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องรู้

เมื่อลูกต้องการเรียนดนตรี

สุกรี เจริญสุข

หลังจากได้ตอบปัญหาของพ่อแม่ผู้ปกครองเรื่องการเรียนดนตรีของลูกๆ มาหลายครั้งแล้ว ก็พบว่าพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ก็ยังตั้งคำถามและปัญหาเดิมๆ ซ้ำๆ อยู่ เนื่องจากเป็นพ่อแม่คนใหม่ ซึ่งก็พอจะประมวลคำถามเหล่านั้นมาตอบในที่นี้อีกครั้งหนึ่ง เพราะการเรียนดนตรีเป็นวิชาพิเศษ ไม่สามารถที่จะเรียนในโรงเรียนสามัญได้ แม้จะมีวิชาดนตรีในโรงเรียนก็ตาม แต่ก็เป็วิชาดนตรีที่ไม่น่าสนใจ เป็นวิชาดนตรีที่น่าเบื่อสำหรับเด็ก

ดังนั้นวิชาดนตรีที่ประสบความสำเร็จ จึงขึ้นอยู่กับโรงเรียนพิเศษ ตามมาตรา ๑๕ (๒) ซึ่งเป็นโรงเรียนดนตรีที่เปิดสอนอยู่ทั่วไป ตามศูนย์การค้า ตามโรงเรียนพิเศษ ลูกๆ จะต้องไปเรียนดนตรีในเวลาพิเศษ หลังเลิกเรียนหรือไปเรียนในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุด

ปัญหาต่อไปนี้เป็นปัญหาพื้นฐานของพ่อแม่ผู้ปกครองทุกๆ ไป ซึ่งเป็นความรู้ที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องรู้ นอกจากเป็นหน้าที่จะต้องรู้แล้ว พ่อแม่จะต้องหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อที่จะสนับสนุนให้ลูกได้เรียนดนตรีตรงทิศตรงทาง จะได้ไม่โยนความผิดในเรื่องที่ไม่รู้เหล่านี้ให้คนอื่นฯ ไป และพ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องใช้ความรู้พื้นฐานเหล่านี้ในการเลี้ยงดูลูก ให้การศึกษาลูกต่อไปด้วย

จำเป็นไหมที่ลูกจะต้องเรียนดนตรี?

คำตอบก็คือ จำเป็นอย่างยิ่งที่ลูกจะต้องได้เรียนดนตรี เพราะดนตรีเป็นวิชาพื้นฐานของชีวิต ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ดนตรีช่วยการพัฒนาสมองของลูก ช่วยให้

ลูกได้พัฒนาความจำ พัฒนาความคิดและจินตนาการ (สมอง) ดนตรีช่วยพัฒนา ศักยภาพความเป็นเลิศ ทำให้ลูกพัฒนาทักษะ (ร่างกาย) การพัฒนาให้ลูกเป็นผู้ที่มี ทัศนคติ เห็นคุณค่า มีศีลธรรม จริยธรรม อารมณ์ดี (จิตใจ) เป็นผู้ที่มีเสน่ห์ และมีความสามารถในการแสดงออก (สังคม) ได้อย่างเหมาะสม

หากลูกไม่ได้เรียนดนตรี พ่อแม่ก็จะเห็นลูกเติบโตเป็นคนที่ทึบ ซื่อ บื้อ จืดชืด และเขย เป็นผู้ที่ไร้ทัศนคติ ไม่เห็นคุณค่า หยาบคาย น่ารังเกียจ ฯลฯ อาการเหล่านี้เป็นคุณสมบัติ ของผู้ที่ไม่มีดนตรีในหัวใจ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่า พ่อแม่ผู้ปกครองต้องการให้ลูกเติบโตขึ้น เป็นคนอย่างไร

ทำไมเรียนดนตรีจึงแพง?

เมื่อการจัดการศึกษาทั่วไปของรัฐซึ่งเป็นภาคบังคับ ไม่สามารถให้ความรู้ ไม่สามารถ สร้างศักยภาพ หรือพัฒนาความเป็นเลิศทางดนตรีของเด็กได้ เด็กไทยส่วนใหญ่จึงไม่มี ความสามารถทางดนตรี หากว่าเด็กจะเล่นดนตรีเป็นนิดๆ หน่อยๆ ก็จะได้การยกย่องถึง ความเป็นเลิศ อัจฉริยะของเด็กทันที ทั้งๆ ที่เป็นการเล่นดนตรีพื้นๆ ทั่วไป

สำหรับการจัดการศึกษาดนตรีดีๆ ก็ต้องจัดการศึกษาเป็นพิเศษ โดยครูพิเศษ เวลา พิเศษ ซึ่งอาจจะจัดขึ้นโดยโรงเรียนสามัญ เท่าที่พบก็เป็นวิชาดนตรีที่เล่นกันเป็นวง อาทิ วงโยธวาทิต วงดนตรีไทย ซึ่งจะฝึกซ้อมหลังจากเลิกเรียน โดยครูพิเศษและเป็นกิจกรรม พิเศษของโรงเรียน เพื่องานต้อนรับผู้ใหญ่ งานประจำปี งานกีฬาของโรงเรียนหรืองาน กีฬาของจังหวัด ซึ่งก็พิเศษมากแล้วสำหรับโรงเรียนสามัญทั่วไป

ส่วนการจัดการศึกษาดนตรีแบบพิเศษเฉพาะตัว ที่ต้องเรียนดนตรีเพื่อพัฒนา ศักยภาพของเด็กแต่ละคน ต้องใช้ครูเฉพาะทาง เรียนนอกเวลาเรียน ความนิยมของการ เรียนดนตรีพิเศษ จะอยู่นอกรายการของโรงเรียน โดยการเรียนดนตรี “ตัวต่อตัว” จึงต้อง เรียนดนตรีพิเศษ จ่ายเงินพิเศษ และมีโรงเรียนพิเศษอีกต่างหาก การจัดการเรียน ประเภทนี้จึงต้องลงทุนพิเศษ

เงื่อนไขและข้อตกลงต่างๆ ไปของสังคมไทย การศึกษาของเด็ก ตั้งแต่เด็กเล็กกระทั่งจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๖ เป็นการศึกษแบบให้เปล่า รัฐสวัสดิการ ดังนั้นความคาดหวังว่ารัฐจะต้องให้คุณภาพดีสูงสุดตามที่พ่อแม่คาดหวังคงเป็นไปได้ยาก เพราะรัฐจะต้องดูแลการศึกษาของเด็กทั่วประเทศให้มีโอกาสเท่าเทียมกันหมด จึงเป็นไปได้ที่คุณภาพการศึกษาของลูกๆ จะดีดังที่คาดหวัง พ่อแม่ก็ต้องเอาใจใส่ เติบโตการศึกษาของลูกให้มากที่สุด มากกว่าการศึกษาอื่นๆ ที่ได้จากรัฐ

ดนตรีจึงเป็นการจัดการศึกษาแบบพิเศษ จ่ายเงินพิเศษ ซื้อเครื่องดนตรีเป็นพิเศษ มีครูสอนพิเศษ ใช้หลักสูตรพิเศษ เวลาพิเศษ ฯลฯ เพื่อให้ลูกจะได้การศึกษาดนตรีที่พ่อแม่ต้องการได้ การลงทุนที่แพงก็เพราะเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะตัว ตามความพึงพอใจเป็นพิเศษ

ในสมัยพระอภัยมณีนั้น ค่าเล่าเรียนดนตรีนั้นแพงมาก พระอภัยมณีต้องจำนำพระกำมรงค์ เพื่อจะเรียนวิชาดนตรี ซึ่งมีราคาหนึ่งแสนตำลึงทอง “ซึ่งดนตรีตีค่าไว้ถึงแสน เพราะหวงแหนกำขับไว้ขั้บขัน ไซ้ประสงค์ตรงทรัพย์สิ่งสุวรรณ จะป้องกันมิให้พรได้วิชา” (สุนทรภู่:พระอภัยมณี) ก็น่าจะเป็นคำตอบได้ในระดับหนึ่ง

ทำไมลูกต้องซื้อเครื่องดนตรีเอง?

จากเงื่อนไขของดนตรีซึ่งเป็นวิชาพิเศษ ไม่สามารถที่จะได้รับจากการจัดการศึกษาของรัฐได้ ลูกจึงต้องซื้อเครื่องดนตรีเอง เครื่องดนตรีเหล่านี้ราคาแพง แพงเพราะพ่อแม่ไม่คาดหวังว่าจะต้องลงทุนในส่วนนี้ให้กับลูก เมื่อไม่คาดหวังก็เป็นรายจ่ายที่เป็น

ส่วนเกินของครอบครัว จึงทำให้เกิดความรู้สึกว่าแพง อีกประการหนึ่ง ดนตรีไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาของวิถีชีวิตไทย โดยธรรมชาติของดนตรีในวิถีชีวิตไทยนั้นเป็นวิชาช่างถนนเต็นท์กินรำกิน **เสียแรงรู้เสียแรงเรียน เพราะเป็นวิชาที่ไม่มีแก่นสาร** เมื่อพ่อแม่จะต้องจ่ายเพื่อให้ลูกเรียนวิชาดนตรี จึงรู้สึกว่าเป็น “แพง” เพราะต้องเรียนพิเศษและเป็นภาระที่พิเศษของพ่อแม่ด้วย

ความจริงการเรียนดนตรีของคุณ เป็นการลงทุนที่เป็นหุ้นส่วนกัน คุณต้องลงทุนเวลา ความพยายามและการฝึกซ้อมดนตรี พ่อแม่ลงทุนเวลาและทรัพย์สินเงินทองเพื่อให้ลูก ได้เรียนดนตรีพิเศษ ครูดนตรีจะต้องศึกษาและหาวิธีการให้เด็กได้เรียนดนตรีเต็ม ศักยภาพ โรงเรียนเป็นอีกหุ้นส่วนหนึ่งที่จะต้องจัดกิจกรรมดี ๆ และสร้างบรรยากาศของ การเรียนดนตรีที่ดีให้แก่เด็ก แม้แต่สังคมรอบๆ ตัวเด็กก็เป็นหุ้นส่วนที่จะเกื้อกูล การศึกษาดนตรีของเด็กให้พัฒนาและเติบโตได้ ดังนั้นการซื้อเครื่องดนตรีให้กับลูก จึง เป็นการลงทุนที่จำเป็นอย่างยิ่ง

การมีเครื่องดนตรีของคุณเอง ทำให้ลูกเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดความรับผิดชอบ เกิดความรักที่จะรู้และพร้อมที่จะเรียน มีความรักและความผูกพันกับเครื่องดนตรี ลูก สามารถที่จะฝึกซ้อมดนตรีด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ดังนั้นเครื่องดนตรีของคุณก็คือ หน้าที่ของพ่อแม่ที่จะต้องสร้างความพร้อมให้กับลูก อยารอคอยให้ลูกพร้อมก่อน หรือ ขอให้ลูกเก่งก่อนแล้วพ่อแม่จะซื้อเครื่องดนตรีให้ ความจริงลูกมีมือเปล่าๆ แล้วลูกจะเก่ง ดนตรีเก่งได้อย่างไร คำตอบก็ต้องมีเครื่องดนตรีอยู่ในมือลูก จึงจะคาดหวังจากลูกได้

พ่อแม่ผู้ปกครองไม่สามารถคาดหวังให้ลูกมีพรสวรรค์ลมๆ แล้งๆ ว่าลูกจะเก่งดนตรี โดยไม่มีเครื่องดนตรี โดยไม่ได้เรียนดนตรี เพราะพรสวรรค์ที่สร้างได้นั้นจะต้องสร้างขึ้น ด้วยเงื่อนไขและปัจจัยของความพร้อม

เรียนดนตรีแล้วจะได้อะไร?

การศึกษาดนตรีในสังคมไทย จัดการโดยความไม่รู้ ทั้ง ไม่รู้ไม่ชี้ และ ความไม่รู้แล้วชี้ ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองข้องใจและสงสัยตลอดมา ที่จริงแล้วเป็นปัญหาของสังคมข้อใหญ่ สังคมสงสัยว่าทำไมจะต้องเรียนดนตรีและเรียนดนตรีแล้วจะได้อะไร จากวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี สามพราหมณ์ (คนในสังคมส่วนใหญ่) เคยถามพระอภัยมณีว่า “อันดนตรี มีคุณที่ข้อไหน ถ้าใช้ได้ข้างแต่เที่ยวเกี่ยวผู้หญิง ยังสงสัยในจิตคิดประวิง จงแจ้งจริงให้ สว่างกระจ่างใจ”

พระอภัยมณี (ซึ่งเป็นนักปราชญ์) ก็ตอบกับสามพราหมณ์ว่า “อันดนตรีมีคุณทุกอย่างไป ย่อมมีใช้ได้ตั้งจินดาคำบุรินทร์ ถึงมนุษย์ครุฑาเทวราช จตุบาทกลางป่าพนาสินธุ์ แม่น้ำเราเป่าไปให้ได้ยิน ก็สุดสิ้นโทษที่โกธธา”

ดนตรีเป็นเรื่องของเสียงที่ไพเราะ เสียงเป็นพลังงานมีอำนาจ ยิ่งเสียงที่ไพเราะมากก็ยิ่งมีอำนาจมาก พลังอำนาจของเสียงทำให้เกิดการเคลื่อนไหว ความเคลื่อนไหวทำให้เกิดการพัฒนา เมื่อมีการเคลื่อนไหวมากก็ยิ่งพัฒนามากด้วย ลูกเมื่อได้เรียนดนตรีแล้วเสียงของดนตรีก็จะช่วยให้สมองของลูกพัฒนา เรียนดนตรีแล้วทำให้ลูกสามารถใช้ดนตรีเพื่อเป็นพื้นฐานของชีวิต เพื่อนำไปใช้มีความสุขส่วนตัวได้ และลูกก็สามารถใช้ดนตรีเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้

บทพระราชนิพนธ์ของล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ “ชนใดไม่มีดนตรีการ ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก” ชอบกลเพราะไร้รสนิยม จืดชืดและเซย เมื่อลูกเรียนดนตรีแล้วจะทำให้ลูกเป็นคนที่มีเสน่ห์ เป็นคนที่มีรสนิยม เข้าสังคมกับผู้อื่นได้ ได้คุณภาพชีวิตที่ดี การได้เรียนรู้ดนตรีเป็นโอกาสพิเศษของชีวิต พ่อแม่จำนวนมากที่ปล่อยให้ลูกได้เรียนดนตรีเนื่องจากต้องการเติมเต็มชีวิตให้กับลูก เพื่อทดแทนวัยเด็กของพ่อแม่ที่ขาดหายไป เมื่อพ่อแม่มารู้ตัวก็หมดโอกาสไปเสียแล้ว และไม่ยอมให้ลูกเสียโอกาสอีก

ต้องการให้ลูกเรียนกับครูฝรั่งเท่านั้น ไม่ต้องการให้ลูกเรียนกับครูคนไทย

เนื่องจากคนไทยอยู่ในสังคม “นิยมฝรั่ง” สังคมและการศึกษาไทย เป็นสังคมที่เป็นเมืองขึ้นฝรั่งทางการศึกษาและวัฒนธรรม จำฝรั่ง ลอกฝรั่ง เลียนแบบฝรั่ง สังคมไทยนิยม **ความเป็นอื่น** แต่ไม่นิยมความเป็นฉันหรือความเป็นตัวของตัวเอง ความจริงแล้วคนไทย

ไม่มีองค์ความรู้ไม่ตรงเวลา เมื่อไม่รู้ก็กลายเป็นคนที่เชื่อถือไม่ได้ ความน่าเชื่อถือมาจาก “ความรู้ ความสามารถและจินตนาการ (สติปัญญา)”

ยิ่งดนตรีสากลด้วยแล้ว เป็นความรู้ของฝรั่ง ทำให้ครูคนไทยด้อยราคาลงไปอีก ดังนั้น จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่พ่อแม่ผู้ปกครองเชื่อครูฝรั่งมากกว่า ทั้งนี้เพราะมีเงื่อนไข ๓ ประเด็นด้วยกันคือ **หนึ่ง**ความรู้และความสามารถ ศรัทธาในอาชีพ **สอง**ความรับผิดชอบในหน้าที่ และ**สาม**การตรงต่อเวลา และถ้าว่า สามารถพัฒนาศักยภาพของ ครูดนตรีคนไทยได้ทั้ง ๓ ประเด็น ปัญหาครูดนตรีฝรั่งก็จะหมดไป พ่อแม่ก็เริ่มศรัทธาครู ดนตรีคนไทยมากขึ้น

ลูกจะเรียนดนตรีกี่วัน ลูกจึงจะเก่ง?

การเรียนดนตรีของลูกแตกต่างไปจากการซื้อขนมกิน การซื้อขนมกินนั้น เมื่อเห็นขนมที่ชอบและอยากกิน ก็ล้วงกระเป๋าไปจ่ายเงินซื้อขนม แล้วก็กินได้เลย แต่การเรียนดนตรีนั้นเมื่อจ่ายเงินซื้อเครื่องดนตรีแล้ว ต้องหาครูดนตรีที่ดี เรียน ดนตรีกับครู กลับไปบ้านต้องฝึกซ้อมและเอาจริงเอาจัง ต้องมีความพยายาม ต้องอดทนและต้องใช้เวลาเรียนดนตรีอย่างต่อเนื่อง กว่าที่จะเห็นผลก็ยาวนาน

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านได้เขียนโคลงไว้ว่า “กล้วยไม้ออกดอกช้า ฉันทใด การศึกษาเป็นไป เช่นนั้น” การเรียนดนตรีของลูกกว่าจะเก่งนั้น ตอบเป็นวัน ตอบเป็นปี ไม่ได้ แต่ตอบได้ว่า การศึกษาเป็นเรื่องของชีวิต ใช้ชีวิตเป็นคำตอบ

ลูกเรียนดนตรีที่นี้ แตกต่างจากการเรียนดนตรีที่โรงเรียนอื่นๆ อย่างไร?

เนื่องจากการเรียนดนตรีของลูก ไม่ได้อยู่ในโรงเรียนสามัญทั่วไป แต่เป็นโรงเรียน “เฉพาะทาง” เป็นโรงเรียนพิเศษ ขณะเดียวกันโรงเรียนพิเศษทางดนตรีมีความ หลากหลาย มีอยู่ทั่วไป มีให้เลือกมากมาย พ่อแม่ผู้ปกครองก็ต้องเลือกเอง ต้องศึกษา ต้องทดลอง ต้องเข้าใจ และต้องมีความรู้ ขงจื้อ นักปราชญ์ชาวจีน ท่านได้พูดไว้ว่า “สิ่งที่ฉันได้ยิน ฉันลืม สิ่งที่ฉันได้เห็น ฉันเข้าใจ และสิ่งที่ฉันได้ทำ ฉันจำได้” ดังนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองก็ต้องหาข้อมูล ต้องไปดู และต้องลงมือทดลองให้ลูกเรียน

การตัดสินใจครั้งแรกไม่ใช่ครั้งที่ดีที่สุด ตัดสินใจผิดก็ตัดสินใจใหม่ได้ แต่เป็นการ ตัดสินใจด้วยข้อมูล ด้วยความรู้ และด้วยสติปัญญามากที่สุด วัตถุประสงค์ของการ

เรียนดนตรีอยู่ที่ปรัชญาการศึกษา “เด็กควรได้เรียน ได้รู้ ได้เล่น และรักษดนตรี” ดนตรี เป็นหุ่นส่วนของชีวิตเด็ก ดนตรีเป็นวิชาของนักปราชญ์ ดังนั้นการเลือกโรงเรียนดนตรีให้ ลูกนั้น พ่อแม่ก็ต้องเลือกจากองค์ประกอบของครู โรงเรียน ปรัชญา เป้าหมายของ การศึกษา อย่าเลือกด้วยความไม่รู้ เพราะไม่รู้จึงเลือก พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องเลือกสิ่งที รู้ดีที่สุดให้กับลูก

ดูความพร้อมของโรงเรียน ความพร้อมของครู ความพร้อมของเครื่องไม้เครื่องมือ อุปกรณ์ความพร้อมในเรื่องหลักสูตร ความพร้อมขององค์กร และความพร้อมของ เป้าหมายในการจัดการศึกษาดนตรี

การลงทุนที่ถูกต้อง

สังคมไทยในอดีต ลงทุนการศึกษาที่ผิดพลาด เป็นการลงทุนปลายทางโดยการให้ รางวัลแก่ผู้ทีสำเร็จ ไม่ได้ลงทุนต้นทางโดยการวางแผนล่วงหน้า แต่เป็นการลงทุนโดยการรอคอยให้เกิดความสำเร็จเสียก่อน เช่น แสวงหาความสำเร็จก่อนการลงทุน รอคอย ความสำเร็จ ดูความสำเร็จจากคนอื่น ๆ แล้วจึงลงทุน เพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่ เลียนแบบ รอคอยความรู้จากผู้อื่น และเคารพความเป็นอื่น ไม่มีความเชื่อมั่น เพราะไม่มีองค์ความรู้ของตนเอง ทำให้สำเร็จแล้วจะได้รางวัล

คนไทยจำนวนมากจึงล้มเหลว เพราะการไปลงทุนที่ปลายทางคือรางวัล ไม่ได้ลงทุน ความสร้างพร้อมให้เพียงพอที่จะได้รางวัล ไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะทำให้สำเร็จ ลงทุนผิดขั้นตอน ลงทุนช้า ปล่อยให้เติบโตอย่างยถากรรม หากสำเร็จก็จะได้รางวัลที ยิงใหญ่

ถึงเวลาที่พ่อแม่จะต้องลงทุนกับลูกใหม่ ลงทุนสร้างความพร้อม ลงทุนตั้งแต่แรกเกิด ลงทุนตั้งแต่เล็กๆ ยิ่งเล็กยิ่งดี ลงทุนอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน เมื่อลงทุนให้ลูกได้เรียน ดนตรี หุ่มเททั้งหัวใจ สมองและสองมือ ค้นคว้าหาความรู้ มีความตั้งใจทำ ทำอย่าง ประณีต และทำอย่างต่อเนื่องโดยไม่ย่อท้อ ในที่สุดลูกก็จะมีความสามารถทางดนตรีที พ่อแม่หวัง